

Toetsingadvies over het milieueffectrapport
Masterplan Naarderbos en de aanvulling daarop

14 januari 2003

1223-101

ISBN 90-421-1105-4
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. OORDEEL OVER HET MER INCLUSIEF DE AANVULLING.....	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Toelichting op het oordeel.....	3
3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER MET AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING	7

1. INLEIDING

Twee initiatiefnemers, NV Afvalzorg en Grontmij, hebben een plan ontwikkeld voor het uitbreiden en herinrichten van het recreatieterrein Naarderbos. In het plan zijn onder meer de aanleg van een 18-holesgolfbaan, een golfoefenterrein, een strand met boulevard, drie buitenplaatsen (appartementencomplexen), een horecacomplex en een dagkampeerterrein opgenomen. Het plangebied omvat een bestaand en in gebruik zijnd recreatiepark en drie voormalige stortplaatsen. Voor de realisatie van de plannen dienen bestemmingsplannen van de gemeente Naarden te worden aangepast.

Bij brief van 25 oktober 2002¹ heeft de gemeente Naarden de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde milieueffectrapport (MER). Het MER is op 30 september 2002 ter inzage gelegd².

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezer⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat over een essentiële tekortkoming in het MER, waarvoor de Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens de besluitvorming doorgang kan vinden;
- informatie bevat over de inhoud van het MER die van belang is voor de besluitvorming en waarover zij een aanbeveling doet in het advies.

Op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm toetst de Commissie:

- aan de richtlijnen van het MER⁵, zoals vastgesteld op 9 april 2002;
- op eventuele onjuistheden⁶;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER⁷.

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de wettelijke vereisten en de richtlijnen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluiten over het bestemmingsplan Recreatiepark Naarderbos.

Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren tot een aanvulling. Overige tekortkomingen worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁶ Wm, artikel 7.23, lid 2.

⁷ Wm, artikel 7.10

worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Overleg met bevoegd gezag over het MER

De eerste lezing van het MER Masterplan Naarderbos werd bemoeilijkt door het ontbreken van duidelijk kaartmateriaal en inconsequente benamingen in de tekst⁸. Het MER riep bij de Commissie vragen op met betrekking tot waterkwantiteit en -kwaliteit, de ecologische verbindingszone, de buitenplaatsen en de knip in de IJsselmeerweg. Voor de onderdelen waterkwaliteit en -kwantiteit en de ecologische verbindingszone was de Commissie van mening dat het mogelijk om essentiële tekortkomingen ging.

Op 6 december 2002 zijn de gemeente Naarden en de initiatiefnemers in de gelegenheid gesteld deze vragen te beantwoorden. Daarbij heeft Grontmij (opsteller van het MER en tevens één van de initiatiefnemers) een memo⁹ aan de Commissie overgelegd met schriftelijke antwoorden. Tevens werd een tweetal kaarten overhandigd – *waterhuishouding bestaande situatie* en *waterhuishouding alternatief plan* – die mondeling werden toegelicht. De mondelinge toelichting is door de initiatiefnemer op schrift gesteld in het rapport *Aanvullende Notitie Waterbeheersing Naarderbos*¹⁰. Verder zijn aan de Commissie de rapporten *Ecozone Naarderbos, programma van eisen*¹¹, *Natuurwaarden Naarderbos*¹² en *Amfibieën en vissen in het Naarderbos*¹³ toegestuurd. De Commissie beschouwt deze stukken tezamen als aanvulling op het MER.

De stukken van de aanvulling hebben niet ter visie gelegen. Daarom is in dit advies inspraak over de aanvulling niet beschouwd. De Commissie adviseert de aanvulling tegelijk met het ontwerp-bestemmingsplan ter inzage te leggen.

Dit advies van de Commissie bevat een oordeel over de informatie in het MER én de informatie in de bovengenoemde overhandigde en nagestuurde aanvullende documenten.

⁸ Ter illustratie: in de tekst van het MER zijn de benamingen voor de waterpartijen niet consequent doorgevoerd, 'Baai' en 'vijver' naast 'visvijver' en 'spartelvijver'. Geen van deze namen is terug te vinden op de kaart van het Masterplan (in figuur 1.2).

⁹ Houten, 5 december 2002, kenmerk 106059.

¹⁰ A. Swets, A. van Steijn, *Aanvullende Notitie Waterbeheersing Naarderbos*, Grontmij Noord-Holland, Alkmaar 23 december 2002.

¹¹ P. Korstanje, A. van Steijn, *Ecozone Naarderbos, programma van eisen*, Grontmij Noord-Holland, Alkmaar 19 september 2001.

¹² P. Korstanje, A. van Steijn, *Natuurwaarden Naarderbos*, Grontmij Noord-Holland, Alkmaar 6 augustus 2001.

¹³ R. Creemers, *Amfibieën en vissen in het Naarderbos*, RAVON, Nijmegen, juni 2002.

2. OORDEEL OVER HET MER INCLUSIEF DE AANVULLING

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER en de aanvulling aanwezig** is. Er is goede en bruikbare informatie beschikbaar gekomen om het milieubelang een volwaardige plaats te kunnen geven in de besluitvorming.

De Commissie vindt de keuzes met betrekking tot het golfterrein, het golf oefenterrein en het golfhuis voldoende gemotiveerd en toegelicht. Het MER onderscheidt varianten voor ligging van de ecologische verbindingzone en de appartementencomplexen. Voor de locatie van strand met boulevard en dagkampeerterrain worden geen varianten opgesteld. De Commissie is van mening dat voldoende gemotiveerd wordt waarom er hiervoor geen alternatieven zijn. Voor de parkeervoorzieningen komt de Commissie tot een aanbeveling.¹⁴

Voor de drie stortplaatsen (Oude Belt, Hollandse Brug en Biezenveld) zijn de wijze van inrichting van de voorzieningen en de wijze waarop de eindafwerking wordt aangebracht, in het MER adequaat beschreven. Ook zijn de effecten van de stortplaatsen voldoende beschreven en is aan de inpassing van de stortplaatsen voldoende aandacht besteed.

Veel inspraakreacties¹⁵ gaan in op de knip in de IJsselmeerweg. De gemeente Naarden heeft in het eerdergenoemde overleg aangegeven dat de knip wordt ingegeven door de wens sluijverkeer in Naarden tegen te gaan¹⁶. Met betrekking tot de knip in de IJsselmeerweg heeft het Naardense college van B&W op 3 september 2002 een afzonderlijk concept-verkeersbesluit genomen. De Commissie kan zich vinden in het uitgangspunt van het MER dat de knip behoort tot de autonome ontwikkeling. De gevolgen van de knip voor het Naarderbos zijn naar mening van de Commissie adequaat in beeld gebracht.

2.2 Toelichting op het oordeel

In deze paragraaf worden de onderwerpen, waarbij de informatie in de aanvulling voor de Commissie essentieel was om tot haar oordeel te komen, nader toegelicht.

Waterhuishouding

MER

Uit bijlage 2 van het MER, het waterbeheersingsplan, blijkt dat de Dienst Waterbeheer en Riolering van het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (hierna: DWR) een voorkeur heeft voor het afsluiten van de waterverbinding tussen het plangebied en de Binnendijksche, Overveensche, Berger- en

¹⁴ Zie onder 'parkeervoorzieningen' in hoofdstuk 3.

¹⁵ In de inspraakreacties 4 t/m 7 wordt bezwaar gemaakt tegen de knip in de IJsselmeerweg.

¹⁶ Een groot deel van het sluijverkeer dat gebruik maakt van de IJsselmeerweg, doet ook de bebouwde kom van Naarden aan. De gemeente Naarden wil het sluijverkeer in de bebouwde kom tegengaan en kiest daarbij voor een knip in deze verkeersstroom en wel in de IJsselmeerweg.

Meentpolder (hierna: BOBM-polder). Daar het waterschap zelfstandig kan besluiten tot afsluiting, is afsluiting een reële toekomstige situatie, of anders gezegd een scenario in de autonome ontwikkeling. Dit scenario levert een randvoorwaarde op voor de waterhuishouding van het Naarderbos: deze dient zelfstandig te zijn. De Commissie constateert dat de twee waterhuishoudingsvarianten die in de hoofdtekst van het MER zijn uitgewerkt, allebei uitgaan van afwateren naar gebied van DWR, en dus niet zelfstandig zijn.

Bijlage 2 van het MER (het waterbeheersingsplan) beschrijft naast de twee varianten van de hoofdtekst een derde variant met de naam 'zelfstandig watersysteem in buitendijks gebied'. Deze variant gaat wél uit van afsluiting van het plangebied en voldoet dus wel aan de wens van DWR. Het inrichtingsplan blijkt in deze variant niet aangepast te hoeven worden.

Aanvulling

Uit het mondelinge overleg is gebleken dat de initiatiefnemers inmiddels ervan uitgaan dat de afsluiting inderdaad gerealiseerd zal worden en dat dientengevolge de in bijlage 2 beschreven variant met een zelfstandig watersysteem in buitendijks gebied de te realiseren variant wordt. Uit de aanvullende documentatie blijkt dat deze variant ten aanzien van waterkwantiteit (stromingen), gehanteerde peilen en mogelijk kwaliteitsgevolgen aanmerkelijk afwijkt van de twee varianten in de hoofdtekst van het MER. In de aanvulling wordt de nieuwe variant beschouwd als de enige reële variant en daarmee onderdeel van het mma en het voorkeursalternatief.

In deze te realiseren variant wordt de visvijver geïsoleerd van het Gooimeer en gevoed met regen- en kwelwater. Het is dan niet langer mogelijk dat de waterkwaliteit van de visvijver negatief beïnvloed wordt door instroom van water uit het Gooimeer. Een verbinding met de spartelvijver komt aan de orde, als uit monitoring blijkt dat de waterkwaliteit van de visvijver daarvoor voldoende is. Voor het geval dat kwaliteitsverbetering uit zou blijven, noemt de aanvulling enkele waterkwaliteitsverbeterende maatregelen¹⁷. De hogere waterkwaliteit van beide vijvers en op termijn te realiseren open verbinding tussen visvijver en spartelvijver is gunstig voor de ecologische verbindingzone. De Commissie is daarom van oordeel dat deze variant voor wat betreft de waterkwaliteit positiever scoort dan de twee in de hoofdtekst van het MER gepresenteerde varianten.

In de te realiseren variant zal het waterpeil in de visvijver naar verwachting het peil van het Gooimeer blijven volgen, zij het dat het peil in de visvijver gemiddeld lager zal zijn door kwel in de richting van de BOBM-polder. Voor extreme situaties is een gemaal en een inlaat voorzien. Terecht wordt geconstateerd dat voor deze voorzieningen een vergunning van Rijkswaterstaat benodigd is. De spartelvijver blijft vooralsnog een zelfstandig peilgebied. Bij verbinding van spartelvijver met visvijver ontstaat een groot zelfstandig peilgebied met flexibel peil. De inrichting van de ecologische verbindingzone kan worden afgestemd op dit watersysteem. Het weilandgebied zal een lager peil krijgen dan het huidige. De aanvulling geeft verder inzicht in de consequenties van de berekening van de golfbaan voor de waterhuishouding.

Door gebrek aan voldoende kwantitatieve en kwalitatieve gegevens kan de uiteindelijke uitwerking van de te realiseren waterhuishouding nog niet tot in de details worden beschreven, hetgeen overigens ook geldt voor de in het MER uitgewerkte varianten. Daardoor is ook het voorspellen van de gevolgen voor de waterkwaliteit door met name het verlaagde waterpeil in relatie tot de stortplaatsen en de visvijver omgeven met onzekerheden.

¹⁷ De Commissie merkt op dat het verwijderen van de nutriëntenrijke sliblaag een maatregel is die ook *bij voorbaat* genomen kan worden om de waterkwaliteit te bevorderen.

Dit is naar oordeel van de Commissie geen essentiële tekortkoming van het MER en de aanvulling, omdat bij goede en voldoende frequente monitoring er voldoende tijd is om bij eventuele gebleken problemen van het voorgestelde zelfstandige watersysteem in buitendijks gebied het beheer bij te stellen of zelfs de waterhuishouding opnieuw te ontwerpen en aan te passen.¹⁸ Het vast te stellen bestemmingsplan zal daarbij geen belemmeringen opwerpen.

Ecologie

MER

Het MER geeft aan dat revitalisering (herinrichting) van het gebied de mogelijkheid biedt om een deel van de geplande ecologische zone in te passen. Als nevendoelelstelling van het Masterplan wordt onder andere vergroting van de natuurwaarde genoemd¹⁹.

Het plangebied maakt onderdeel uit van de Blauwe As uit het Structuurschema Groene Ruimte en vormt een essentiële schakel tussen de randmeren (het Gooimeer) en de Groene Hart (de Vechtstreek). Daarom wordt beleid ontwikkeld dat voorziet in de aanleg van ecologische verbindingzones.

Het MER definieert niet duidelijk voor welke planten en dieren de ecologische verbindingzone opgezet wordt. In de tekst worden vliegende dieren en met name vleermuizen uitvoerig besproken, maar juist voor hen is het feitelijk niet van belang of er een verbindingzone op het land c.q. het water aanwezig is. Het definiëren van doelsoorten is belangrijk voor keuzes bij het vormgeven van de verbindingzone.

De Commissie constateert dat in de baaivijvervariant – die deel uitmaakt van het voorkeursalternatief – de ecologische verbindingzone aan de kant van het Gooimeer smal is en gevoelig voor verstoring, hetgeen de functionaliteit van de zone aantast²⁰.

Aanvulling

In het *Ecozone Naarderbos, programma van eisen* wordt aangegeven voor welke doelsoorten de verbindingzone, een moerasverbinding, is bedoeld. Daarbij worden gidsoorten en volgsoorten met name genoemd. Verder geeft het rapport goed gedefinieerde inrichtingseisen, waaraan de ecologische verbindingzone in het Naarderbos ten behoeve van deze doelsoorten moeten voldoen. Deze informatie verklaart de ontwikkeling van varianten voor de ecologische verbinding in het MER en hun beoordeling.

Het MER is gebaseerd op onder andere het rapport *Natuurwaarden Naarderbos*. Voor dit rapport zijn veel provinciale gegevens gebruikt. In een inspraakreactie²¹ worden kanttekeningen geplaatst bij de volledigheid en correctheid van de inventarisatie van broedvogels. De Commissie vermoedt dat, gezien het aanwezige biotoop van schrale graslanden omzoomd door struweel en bos, er wellicht bijzondere soorten insecten in het plangebied te vinden zijn, waaronder beschermde dagvlinders. Ze concludeert dat er aanwijzingen zijn dat de natuurinventarisatie niet compleet is, maar mogelijk lacunes vertoont, met name voor broedvogels. De definitieve inrichting van het gebied, vooral de golfbaan, biedt echter nog voldoende vrijheidsgraden om alsnog met deze die-

¹⁸ Zie ook onder 'evaluatieprogramma' in hoofdstuk 3.

¹⁹ MER, pagina 28.

²⁰ Zie ook onder 'parkeervoorzieningen' in hoofdstuk 3.

²¹ In inspraakreactie nr 1 wordt onder andere gesteld dat in de inventarisatie de oeverwaluw, ontbreekt, terwijl deze 'al jaren een kolonie op de voormalige vuilstort aanwezig is'. De Kleine Plevier zou ten onrecht opgevoerd worden als niet-broedvogel.

ren rekening te houden. De Commissie is daarom van oordeel dat de in het MER en aanvulling opgenomen inventarisatie van natuurwaarden voldoende informatie geeft voor het vaststellen van het beste mmingsplan.²²

Buitenplaatsen en golfhuis

MER

De Commissie heeft twijfels bij de in het MER opgenomen beoordeling van effecten van de verschillende varianten voor de buitenplaatsen. In de richtlijnen is gevraagd om voor het aspect landschap de beeldbepalende elementen en structuren aan te geven. Doel hiervan was om de effecten van de nieuwe inrichting (buitenplaatsen en golfhuis) te visualiseren. In het MER is naast een korte toelichting in de tekst de ruimtelijke inpassing gevisualiseerd²³. Deze tekening levert echter onvoldoende onderbouwing van de visueel-ruimtelijke effecten die in het MER beschreven worden.

Aanvulling

In het overhandigde memo wordt de beoordeling van de verschillende varianten voor de buitenplaatsen aangepast en toegelicht. De Commissie acht deze beoordeling correct en bruikbaar in de besluitvorming.

Buitendijks bouwen

MER

Bij buitendijks bouwen²⁴ zal rekening moeten worden gehouden met de eventuele peilstijging van het IJsselmeer en Gooimeer²⁵. Het MER vermeldt dit niet.

Aanvulling

In voornoemd overleg is door de gemeente Naarden aangegeven dat voor de buitendijkse bebouwing rekening zal worden gehouden met de eventuele peilstijging.

²² Zie ook onder 'inventarisatie natuurwaarden' in hoofdstuk 3.

²³ Pagina 87 van het MER.

²⁴ De provincie zal over de toelaatbaarheid van buitendijks bouwen nog nader moeten beslissen in het Streekplan, hetgeen mede zal afhangen van de Beleidslijn Buitendijkse Ontwikkelingen IJsselmeergebied. In inspraakreactie 2 wordt opgemerkt dat woningbouw in buitendijks gebied niet is toegestaan met uitzondering van Almere en Lelystad.

²⁵ Het Kabinetsbesluit *Integrale Visie IJsselmeergebied 2030, De koers verlegd*, geeft aan dat in de Beleidslijn Buitendijkse Ontwikkelingen een criterium voor buitendijks bouwen zal worden dat "er voldoende mogelijkheden voor peilverhoging (streefpeilstijging van 0,90 m) ... gebleven [zijn]".

3. OVERIGE OPMERKINGEN OVER HET MER MET AANBEVELINGEN VOOR DE BESLUITVORMING

De opmerkingen in dit hoofdstuk zijn niet van invloed op het hierboven gegeven oordeel. De Commissie hoopt met deze opmerkingen en bijbehorende aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. In hoofdstuk 2 is reeds de aanbeveling opgenomen de aanvulling tegelijk met het ontwerp-bestemmingsplan ter inzage te leggen.

In het MER²⁶ wordt gesteld dat alternatieven alleen reëel zijn als ze passen binnen het door de Gemeenteraad vastgestelde Masterplan “aangezien dit Masterplan ook de basis is voor de samenwerkingsovereenkomst tussen initiatiefnemer en de gemeente”²⁷. De Commissie is van mening dat het Masterplan geen wettelijk bindende bepalingen bevat en dat het in ieder geval bij de ontwikkeling van het meest milieuvriendelijke alternatief niet per definitie beperkend zou moeten zijn. Ook in het MER wordt voor de locatie van de buitenplaatsen een variant ontwikkeld die niet conform het Masterplan is. Opvolging van onderstaande aanbevelingen kan eveneens leiden tot afwijken van het Masterplan.

Inventarisatie natuurwaarden

Zoals gezegd is de Commissie van oordeel dat de in het MER en aanvulling opgenomen inventarisatie van natuurwaarden voldoende informatie geeft voor het vaststellen van het bestemmingsplan. Bij de definitieve inrichting van het gebied dient zeker te zijn met welke diersoorten er rekening gehouden moet worden.

‡ De Commissie beveelt aan om bij het bestemmingsplanbesluit vast te leggen of en hoe nader natuuronderzoek plaatsvindt en na te gaan of de inventarisatie van natuurwaarden lacunes vertoont. Houd bij de definitieve inrichting rekening met eventuele nieuw verworven inzichten²⁸.

Aanlegfase

Om de doelstelling van de vergroting van de natuurwaarde te vergroten dienen de huidige waarden bij de aanleg ontzien te worden bij de ontgravingen, het rooien van de bomen en de herinrichtingsactiviteiten. Hiervoor zouden de bestaande houtgewassen en aanwezige voedselarme gradiënten ontzien moeten worden, teneinde nieuwvestiging van soorten overbodig te laten worden. Ook kan de natuur worden ontzien door het kappen van bomen plaats te laten vinden buiten het broedseizoen van de vogels.

‡ De Commissie beveelt aan om bij de herinrichting van het gebied gefaseerd te werk te gaan en bestaande concentraties van kenmerkende planten en dieren te ontzien.

Beoordeling nieuwe variant buitenplaatsen

In het MER zijn voor de buitenplaatsen drie varianten uitgewerkt te weten de Basisvariant (zonder buitenplaatsen), de Plusvariant (met drie buitenplaatsen aan de zuidwestzijde van de IJsselmeerweg) en de Dagkampeerterreinvariant

²⁶ Onder andere in de samenvatting en in bijlage 1.

²⁷ MER, bijlage 1.

²⁸ Bijvoorbeeld in toekomstige samenwerkingsovereenkomsten met de initiatiefnemers.

(met drie buitenplaatsen op het dagkampeerterrein). In het voorontwerp bestemmingsplan Recreatiepark Naarderbos is sprake van de ontwikkeling van vier buitenplaatsen, drie langs de IJsselmeerweg en één op het dagkampeerterrein. In het voorontwerp wordt dus gekozen voor een variant die niet in het MER beschreven is. De Commissie gaat ervan uit dat op basis van de beschrijvingen en beoordelingen van de drie buitenplaatsvarianten in het MER het mogelijk is een beeld van de effecten van de nieuwe variant met vier buitenplaatsen is af te leiden²⁹.

| De Commissie adviseert om in het ontwerp-bestemmingsplan aan de hand van de gegevens in het MER te beschrijven wat de milieugevolgen van de nieuwe variant met vier buitenplaatsen is en de nieuwe variant te vergelijken met de wél in het MER opgenomen varianten.

Parkeervoorzieningen

De Commissie is van mening dat het aantal parkeerplaatsen goed is afgestemd op de verwachte bezoekersaantallen. In het MER zijn voor de parkeervoorzieningen geen varianten beschreven. Het parkeerterrein langs de boulevard is naar mening van de Commissie in het voorkeursalternatief gesitueerd op de meest logische plaats. De locatie van het parkeerterrein voor de golfbaan heeft echter aanwijsbaar nadelen voor de ecologie. Dit parkeerterrein ligt tegen de ecologische verbinding aan, juist op een plaats waar de verbindingzone relatief smal is. De kans op verstoring in de zone is groot: de auto's worden bijna in de verbindingzone geparkeerd en de wandelaars tussen parkeerterrein en golfhuis (dat mogelijk ook 's avonds wordt gebruikt) lopen direct langs de verbindingzone. Volgens de Commissie is er binnen het voorontwerp-bestemmingsplan een variant denkbaar: de ecologische verbindingzone zou kunnen worden ontzien door het parkeerterrein ten noorden van de golfoefenbaan te situeren en de ontsluitingsweg direct naast en parallel aan de A6 aan te leggen.

| De Commissie beveelt aan om voor het golfparkeerterrein een inrichtingsvariant te overwegen die verstoring in de ecologische verbindingzone bij het golfoefenterrein vermindert.

Bovenafdichting Oude Belt

De milieuvoorzieningen van de drie stortplaatsen (Oude Belt, Hollandse Brug en Biezenveld) zijn verschillend uitgevoerd, naar gelang de wettelijke eisen die er ten tijde van de inrichting aan werden gesteld. De Oude Belt zal aan de bovenzijde niet worden voorzien van een extra bovenafdichting, bijvoorbeeld een extra kleilaag, zoals Hollandse Brug en Biezenveld die wel zullen krijgen. Wel is voorzien in het aanbrengen van een extra laag grond van 1 tot 3 meter met daarin een drainage die een groot deel van het regenwater afvoert. Voor de Oude Belt is een volledige bovenafdichting niet wettelijk vereist en naar alle waarschijnlijkheid ook niet noodzakelijk voor het in het bestemmingsplan geregelde toekomstige gebruik van het plangebied. Wanneer echter in de toekomst uit monitoring – bijvoorbeeld van de waterkwaliteit – onverhoopt mocht blijken dat een extra bovenafdichting wel nodig is, dan leidt het aanbrengen ervan tot een tijdelijke verstoring van het golfterrein en de dan daar ontstane natuurwaarden. Om deze reden is de Commissie van oordeel dat het aanbrengen van een extra bovenafdichting op de Oude Belt – nu het gebied her-

²⁹ In inspraakreactie nr 3 wordt gesteld dat in het MER de “zogenaamde dagkampeerterreinvariant als negatief wordt gewaardeerd” en dat “niet valt in te zien waarom de gemeente ... deze variant nadrukkelijk in beeld houdt”.

ingericht wordt voor de golfbaan – deel uitmaakt van het mma en overwogen dient te worden.

| De Commissie beveelt aan de milieuvordelen en -nadelen van het aanbrengen van een extra bovenafdichting op de Oude Belt te overwegen.

Evaluatieprogramma

De gemeenteraad van Naarden zal bij het vaststellen van het bestemmingsplan moeten aangeven op welke wijze en op welke termijn evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten te kunnen vergelijken met de daadwerkelijk optredende effecten en zo nodig aanvullende maatregelen te treffen.

| De Commissie beveelt aan om in het evaluatieprogramma tenminste de volgende elementen op te nemen:

- de ontwikkeling van de waterkwaliteit en –kwantiteit in het plangebied. De Commissie beveelt aan om met behulp van monitoring op minimaal maandbasis (en niet op jaarbasis zoals het MER suggereert) van zowel kwantiteit (peilen, neerslag verdamping) als kwaliteit (P, N, verontreinigingen) een gekalibreerd waterkwantiteits- en waterkwaliteitsmodel te ontwikkelen. Hiermee kunnen prognoses worden gemaakt voor andere (drogere of nattere) omstandigheden, zodat zonodig bijstellingen in het beheer tijdig gepland kunnen worden. Bij de evaluatie dient in het bijzonder aandacht te worden besteed aan de invloed die de stortplaatsen hebben op de waterkwaliteit in het plangebied.
- de ontwikkeling van de ecologische potenties en aanwezigheid van soorten binnen het gebied, in het bijzonder beschermde en Rode-lijstsoorten.
- de invloed van de herinrichting op de ontwikkeling en het functioneren van de ecologische verbindingzone tussen de Randmeren en de Vechtstreek, aan de hand van concrete meetbare criteria.
- de realisatie van de beoogde recreatieve kwaliteit van het gebied op langere termijn (bijvoorbeeld aan de hand van het aantal mensen dat gebruik van de recreatieve voorzieningen en hun waardering van deze voorzieningen). De voorgeschiedenis van het gebied heeft geleerd dat een herinrichting ook slechts voor een korte periode tot het beoogde gebruik kan leiden.
- de sociale veiligheid binnen het gebied, en de rol van de buitenplaatsen daarin.